

28.12.2017

POL-2017-43326

Sisäministeriö

Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa valmistelemansa luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta.

Poliisin lausuntoa valmistellessaan Poliisihallitus on pyytänyt poliisiyksiköiltä lausunnot esitysluonnoksesta.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomaalaislain 149 §:n 1mom. 2-4 kohdan tai 4 mom. perusteella tai sillä perusteella, että karkotettavan katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä tai yleistä turvallisuutta 156 §:ssä säädetyin edellytyksin annettujen maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että päätökset voitaisiin panna täytäntöön nykyistä nopeammin. Ehdotettu sääntely koskisi sekä kolmansien maiden kansalaisten että EU-kansalaisten ja heihin rinnastettavien karkottamista.

Esityksessä ehdotetaan, että tällaisissa tapauksissa karkottamista koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön 30 päivän kuluttua siitä kun se on annettu tiedoksi, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

Esitysluonnoksesta on järjestetty aiemmin lausuntokierros. Esitysluonnoksen jatkovalmistelussa siihen on saadun lausuntopalautteen jälkeen tehty muutos, joka koskee määräajan asettamista hallinto-oikeuksille täytäntöönpanokieltoasian ratkaisemisessa.

Poliisihallitus katsoo, että ehdotetut muutokset jossain määrin tehostaisivat ja nopeuttaisivat rikosentekijöiden maasta karkottamisprosessia sekä karkottamispäätöksen täytäntöönpanoa. Tehokas maasta poistamispäätösten täytäntöönpano on omiaan ennalta estämään laitonta maassa oleskelua. Rikosperusteisten maasta poistamisten täytäntöönpanoprosessien nopeuttamisella ja tehostamisella on myös vaikutusta jokaiselle kuuluvaan henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

Esityksellä pyritään selkeyttämään täytäntöönpanosääntelyä ehdottomalla sitä koskevien säännösten kokoamista ja ryhmittämistä ulkomaalaislain oikeusturvaa koskevaan 13 lukuun. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan maastapoistamisen täytäntöönpanon sääntely on edelleen varsin vaikeaselkoinen lainkohtien tulkinnanvaraisuuksien johdosta.

Uudessa esitysluonnoksessa on luovuttu ehdottamasta hallinto-oikeuksille 30 päivän määräaika ratkaista täytäntöönpanon kieltämistä koskeva hakemus. Sen sijaan uudessa esitysluonnoksessa ehdotetaan, että yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä karkottamispäätöksiä koskevat valitukset olisi käsiteltävä kiireellisinä sekä hallinto-oikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Esityksen perusteluissa ei ole määritelty sanaa kiireellisyys. Kiireellisyys olisi, mikäli mahdollista, määriteltävä lainmuutoksen perusteluissa.

Karkottamispäätöksen täytäntöönpano, UikL 200§ 2 mom.

Esityksen mukaan: *Päätös maasta karkottamisesta, joka on tehty 149 §:n 1 momentin 2-4 kohdissa tai 4 momentissa mainituin perustein, voidaan panna täytäntöön aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä kun päätös on annettu tiedoksi, jollei hallinto-oikeus toisin määrää. Jos asiassa on haettu täytäntöönpanon keskeyttämistä tai kieltämistä, päätöstä ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin tätä asiaa koskeva hakemus on ratkaistu.*

Poliisilaitoksista saadun lausunnon perusteella lainkohta on vaikeaselkoinen. Päätös siis voidaan laittaa täytäntöön 30 päivän jälkeen, jollei hallinto-oikeus toisin määrää, eli toisin sanoen jos tuomioistuin ei anna täytäntöönpanokieltoa. Jäljempänä pykälässä käsitellään toistamiseen täytäntöönpanokieltoa, nyt hakemuksen pohjalta, ja jos sitä on haettu, täytäntöönpanoviranomaisen on odotettava päätös hakemukseen.

Lain tulkinnassa voi syntyä epäselvyyttä tilanteessa, jossa täytäntöönpanokieltohakemus jätetään 30 pv jälkeen tiedoksiannosta(198§). Onko tuomioistuimen tutkittava tällainen hakemus ja onko täytäntöönpanoviranomaisen reagoitava hakemukseen? Turvapaikka-asioiden käsittelyn yhteydessä on havaittu, että täytäntöönpanokieltoa on haettu määräajan jälkeen ja se on käsitelty ja asiassa on myös määrätty täytäntöönpanokieltoja. Tämä on vaarana myös karkottamisasioiden käsittelyssä vaikeaselkoisen sääntelyn johdosta.

Mikäli henkilö ei hae täytäntöönpanokieltoa, tuleeko päätös täytäntöönpanokelpoiseksi automaattisesti 30 pv päästä tiedoksiannosta valituksesta huolimatta? Käsitteleekö tuomioistuin täytäntöönpanokieltoasian vaikka kieltoa ei ole haettu?

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi ulkomaalaislakiin säännös eurooppalaisen matkustusasiakirjan myöntävästä viranomaisesta. Säännös liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen ((EU) 2016/1953), jossa säädetään eurooppalaisen matkustusasiakirjan käyttöönotosta laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten. Asiakirjanmyöntämiselle toimivaltaisten viranomaisten sääntely ulkomaalaisissa on tarpeen. Kyseinen asiakirja helpottaa poliisin työtä maasta poistamispäätösten täytäntöönpanossa.

Muilta osin Poliisihallituksella ei ole asian suhteen lausuttavaa.

Poliisiylitarkastajan sijainen
Poliisitarkastaja

Mia Poutanen

Ylikomisario

Ari Jokinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 28.12.2017 klo 13:49. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Sisäministeriö

Tiedoksi

Poliisiylitarkastaja Mika Heinilä
Poliisiylitarkastaja Heikki Lausmaa
Poliisihallitus Esikunta